

FRAZEMI (RASTLINE, NARAVA, PREDMETI)

V tem učnem listu najdeš nekatere najpogostejše frazeme, ki vsebujejo rastline, pojme iz narave in različne predmete. Frazemi so razdeljeni v kategorije, pri vsakem pa najdeš primer uporabe in razlago pomena.

RASTLINE

primer	frazem	pomen
Najnovejši pametni telefoni so dragi kot žafran.	biti drag kot žafran	biti zelo drag
Že dvakrat je zadel na loteriji, on ima pa res krompir.	imeti krompir	imeti srečo
Zaradi dežja je šel naš načrt po gobe.	iti po gobe	propasti; umreti
Nakupovalna središča rastejo v večjih mestih kot gobe po dežju.	rasti kot gobe po dežju	zelo hitro rasti, nastajati, širiti se
Novo podjetje nam z nižjimi cenami hodi v zelje.	hoditi komu v zelje	vtikati se v tuje zadeve in s tem kvariti načrte
Enkrat boste morali zagristi v kislo jabolko in se lotiti prenove.	ugrizniti/zagristi v kislo jabolko	lotiti se česa neprijetnega
Danes vedno več ljudi živi na koruzi.	živeti na koruzi	neporočen par, ki živi skupaj
Tako daleč si že prišel, ne vrzi puške v koruzo!	vreči puško v koruzo	obupati, odnehati

NARAVA

primer	frazem	pomen
S trudom in trdno voljo in je mogoče premikati gore.	premikati gore	narediti nekaj nemogočega
Novo letališče je prava zlata jama za turizem.	zlata jama	nekaj, kar prinaša velik dobiček
Cena najema je le kaplja v morje v primerjavi z vsemi stroški prireditve.	kaplja v morje	nekaj nepomembnega, majhnega

Čeprav sta dvojčka, sta si po karakterju različna <i>kot noč in dan</i> .	kot noč in dan	popolnoma različen
Novica o zamenjavi trenerja je prišla <i>kot strela z jasnega</i> .	kot strela z jasnega	popolnoma nepričakovano
Zakaj tako hitiš? Saj <i>ne gori voda</i> .	ne gori voda	ne mudi se zelo
Sodnik je hitro ugotovil, da njegova zgodba <i>ne pije vode</i> .	nekaj ne pije vode	ne drži, je nemogoče
Ker so se sprva obotavljali, jim je hitro začela <i>teči voda v grlo</i> .	nekomu teče voda v grlo	biti v časovni stiski, v neprijetnem položaju
<i>Imaš pa res smolo</i> , že drugič ti je avtobus speljal tik pred nosom.	imeti smolo	imeti nesrečo
Mojca se že celo jutro <i>vleče kot megla</i> .	vleči se kot megla	zelo počasi, leno se premikati
Tine je po telefonu <i>govoril kot dež</i> , sploh ga nisem mogel prekiniti.	govoriti kot dež	zelo veliko, brez prestanka govoriti
Danes ne gremo na sprehod, že cel dan <i>lije kot iz škafa</i> .	liti kot iz škafa	zelo močno deževati
Ta šala je <i>stara kot zemlja</i> , ampak je še vedno smešna.	biti star kot zemlja	biti zelo star
Že po prvi zmagi so ga vsi trenerji <i>kovali v zvezde</i> .	kovati koga v zvezde	zelo hvaliti koga, opevati

PAMET

primer	frazem	pomen
<i>Dolgo smo ga prepričevali, naj se vrne, in na koncu ga je le srečala pamet.</i>	srečati koga pamet	spametovati se
<i>Nehajte mi soliti pamet, naredil bom po svoje.</i>	soliti komu pamet	vsiljevati komu svoje mnenje
<i>Zanj so vedno govorili, da je bolj kratke pameti.</i>	biti kratke pameti	biti neinteligenten
<i>S to glasno glasbo me boste spravili ob pamet!</i>	spraviti koga ob pamet	razjeziti, razburiti koga

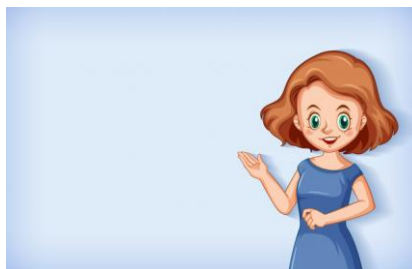
OBLAČILA, OBUTEV

primer	frazem	pomen
<i>Kdo nosi hlače v vaši družini?</i>	nositi hlače	imeti glavno besedo, biti glavni
<i>Ne bodi takšna copata in se postavi zase.</i>	biti copata	biti podrejen, omejevan (ponavadi mož)
<i>Ker je cel čas zamujal v službo, so ga dali na čevelj.</i>	dati koga na čevelj	odsloviti, odpustiti koga
<i>Spomladi so krajani zavihali rokave in očistili mestni park.</i>	zavihati rokave	lotiti se dela z vnemo
<i>Marko je imel pri zgodovini same petice, vse letnice je vedno kar stresel iz rokava.</i>	stresti nekaj iz rokava	zelo hitro, brez razmišljanja nekaj povedati

PREDMETI

primer	frazem	pomen
<i>Ko je začel študirati, je nogomet obesil na klin.</i>	obesiti nekaj na klin	opustiti kaj, prenehati
<i>Obljubila mi je, da mi bo pomagala pri nalogi, a me je pustila na cedilu.</i>	pustiti nekoga na cedilu	razočarati nekoga, pustiti koga brez pomoči
<i>Držav ne smemo metati v isti koš, vsaka ima svoje posebnosti.</i>	metati vse v isti koš	ne upoštevati razlik, na vse gledati enako
<i>Hotel se je opravičiti za napako, a mu je že pokazala vrata.</i>	pokazati komu vrata	grobo odsloviti koga, ga nagnati
<i>Ker sodišče ni ukrepalo, so vse skupaj samo pometli pod preprogo.</i>	pomesti pod preprogo	skriti, ignorirati kaj negativnega; ne ukrepati
<i>Inšpektorji so letos pod drobnogled vzeli vse restavracije in kavarne.</i>	vzeti pod drobnogled	zelo natančno preučiti
<i>Izpite je dobro čim prej spraviti pod streho.</i>	spraviti kaj pod streho	končati, opraviti kaj
<i>Z gledališko predstavo je nastavil ogledalo današnji družbi.</i>	nastaviti komu ogledalo	kritično ocenjevati koga, opozoriti na napake

Zapomni si: frazemi so stalne besedne zveze, ki imajo drugačen pomen kot posamezne besede, ki jih sestavljajo. Frazemov ne moremo prosto spreminjati (npr. nadomeščati besed s sopomenkami) ali jih dobesedno prevajati v tuji jezik.

VAJE

Dopolni frazeme z ustreznimi besedami.

Raje bom kupila drugo torbo, ta je draga kot _____.

Škoda, da je vrgel puško _____ tik pred koncem.

Takoj se je videlo, kdo v tej hiši nosi _____.

Njegovo podjetje je bilo zelo uspešno in vsi so ga _____ v zvezde.

Daj, pohiti, vlečeš se kot _____!

Novo raziskavo bomo vzeli _____ in jih natančno pregledali.

Dober prijatelj te nikoli ne pusti _____.

Ker ga študij ni več zanimal, ga je _____ na klin in se zaposlil.

Popravi napačne oblike frazemov.

Čeprav je stara komaj tri leta, govori kot toča.

Ob obali so kot gobe v gozdu zrasli novi bari in kavarne.

Danes bo treba ugrizniti v gnilo jabolko in začeti z delom.

Podjetje je kot strela z lepega najavilo, da bo prenehalo poslovati.

Zdaj pa je res treba pohiteti, voda nam že teče v usta.

Čeprav je med igralci veliko razlik, je vse metal v isto košaro.

Avtorica: Dafne Marko

V spodnjih povedih podčrtaj frazeme in s svojimi besedami razloži, kaj pomenijo.

Na prvi pogled sta si nasprotnika kot noč in dan.

Čeprav so se trudili izboljšati prodajo, je šel posel po gobe.

Mislil sem, da ga bo morda le srečala pamet, a sem se motil.

Za številne trgovce je spletna prodaja prava zlata jama.

REŠITVE

Dopolni frazeme z ustreznimi besedami.

*Raje bom kupila drugo torbo, ta je draga kot **žafnan**.*

*Škoda, da je vrgel puško **v koruzo** tik pred koncem.*

*Takoj se je videlo, kdo v tej hiši nosi **hlače**.*

*Njegovo podjetje je bilo zelo uspešno in vsi so ga **kovali** v zvezde.*

*Daj, pohiti že, vlečeš se kot **megla**!*

*Nove raziskave bomo vzeli **pod drobnogled** in jih natančno pregledali.*

*Dober prijatelj te nikoli ne pusti **na cedilu**.*

*Ker ga študij ni več zanimal, ga je **obesil** na klin in se zaposlil.*

Popravi napačne oblike frazemov.

*Čeprav je stara komaj tri leta, govori kot **dež**.*

*Ob obali so kot gobe **po dežju** zrasli novi bari in kavarne.*

*Danes bo treba ugrizniti v **kislo** jabolko in začeti z delom.*

*Podjetje je kot strela z lepega **jasnega**, da bo prenehalo poslovati.*

*Zdaj pa je res treba pohiteti, voda nam že teče v **grlo**.*

*Čeprav je med igralci veliko razlik, je vse metal v **isti koš**.*

V spodnjih povedih podčrtaj frazeme in s svojimi besedami razloži, kaj pomenijo.

Na prvi pogled sta si nasprotnika kot noč in dan.

= popolnoma različna

Čeprav so se trudili izboljšati prodajo, je šel posel po gobe.

= je posel propadel

Mislil sem, da ga bo morda le srečala pamet, a sem se motil.

= da se bo le spametoval, da bo le sprejel pravilno odločitev

Za številne trgovce je spletna prodaja prava zlata jama.

= jim prinaša velik dobiček